

**KANATLI HAYVAN CİNSİYET AYRIM ELEMANI (SEVİYE 3) ULUSAL MESLEK
STANDARDI**

Meslek:	Kanatlı Hayvan Cinsiyet Ayrım Elemanı
Seviye:	3¹
Referans Kodu:	26UMS0868-3
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Tarım, Avcılık ve Balıkçılık Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/Sayı:	1/7/2026 Tarihli ve 2026/81 Sayılı Karar
Resmî Gazete Tarih/Sayı:	4/10/2026 - 33390
Revizyon No:	00

Mesleğin yeterlilik seviyesi, 8 seviyeli Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine göre seviye 3 olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ACİL DURUM: İş yerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, hastalık salgını, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

ALERJEN MADDE: Bazı bireylerin bedensel özellikleri nedeniyle bulunduğu, yenildiğinde veya temas edildiğinde alerjik tepkiye neden olan maddeleri,

ATIK: Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyali,

BİYOGÜVENLİK: Hayvan sağlığını ve üretim sürecini korumak için alınan önlemler bütünü,

CİVCİV AYRIMI: Cinsiyet tespiti yapılarak dişi ve erkek civcivlerin ayrılması işlemi,

DEZENFEKSİYON: Kuluçkahane, ekipman ve personel hijyenini sağlamak amacıyla uygulanan kimyasal ve fiziksel temizlik işlemlerini,

HİJYEN: Sağlığa zarar verecek şartlardan korunmak için yapılan temizlik uygulamaları ve alınan önlemleri,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflama Sistemini,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

KLOAK YÖNTEMİ: Yeni çıkmış civcivlerin kloak mukozasının manuel olarak dışa çevrilmesi yoluyla, erkeklerde bulunan rudimenter genital organın (genital tümsek) varlığının veya yokluğunun morfolojik olarak incelenmesine dayanan cinsiyet belirleme tekniğini,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,

SANİTASYON: Kümes ve ekipmanların hijyenini sağlamak amacıyla yapılan temizlik işlemlerini,

TARIM: Bitkisel ve hayvansal üretimi kapsayan ekonomik faaliyet alanını,

TEHLİKE: İş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya iş yerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

YEM: Kanatlı hayvanların beslenmesi için kullanılan gıda maddelerini,

ifade eder.

1. GİRİŞ

Kanatlı Hayvan Cinsiyet Ayrım Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Tarım, Avcılık ve Balıkçılık Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Kanatlı Hayvan Cinsiyet Ayrım Elemanı (Seviye 3), İSG, çevre koruma, kalite ve biyogüvenlik kurallarına uygun olarak iş organizasyonu yapan, civcivlerde cinsiyet tayini işlemlerini teknik standartlara göre gerçekleştiren, hayvanları gözlemleyerek normal dışı durumları kayıt alarak yöneticiye raporlayan, cinsiyet ayrımı yapılan civcivlerin sağlıklı bir şekilde bir sonraki aşamaya aktarılmasını veya teslim edilmesini sağlayan ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılan kişidir.

2.2. Mesleğin Meslek Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 6122 (Kümes Hayvanları Yetiştiricileri)

2.3. Mesleğe Yönelik Özel Düzenlemeler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

4857 sayılı İş Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve yürürlükteki alt mevzuatı.

Ayrıca, meslek ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması esastır.

**Mesleğin icrasına yönelik İSG, çevre ve diğer konulardaki mevzuata uyulması esastır.*

2.4. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Kanatlı Hayvan Cinsiyet Ayrım Elemanı (Seviye 3); hayvancılık sektöründe, civciv ayrımı yapılan kapalı alanlarda çalışır. Çalışma ortamında yoğun ışık, toz, tüy ve alerjen maddeler bulunabilir. İş, dikkat gerektiren ince el becerisi isteyen bir süreçtir. Çalışma süresince hijyen kurallarına tam uyulmalı ve biyogüvenlik tedbirleri alınmalıdır. Üretim sürecinde veteriner hekim veya ziraat mühendisi ile birlikte çalışır.

Mesleğin icrası esnasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasını gerektiren sağlık ve güvenlik riskleri bulunmaktadır. İşveren tarafından mesleğe yönelik olarak ortaya çıkabilecek risklerle kaynağında mücadele edilir ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyularak bu riskler bertaraf edilir. Eğer riskler bertaraf edilemiyor ise kabul edilebilir seviyeye indirilir. Toplu koruma önlemleri ile risk ortadan kaldırılamıyor veya kabul edilebilir seviyeye indirilemiyorsa işveren tarafından sağlanan uygun KKD kullanarak çalışır.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1 Görevler, İşlemler, Başarım Ölçütleri, Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri

Görev	A. İSG, biyogüvenlik, çevre koruma ve kalite gerekliliklerini uygulamak (devamı var)				
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri	
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama		
A.1	İSG önlemlerini uygulamak	A.1.1	İSG ile ilgili önlemleri göz önünde bulundurarak, kendisini ve çevresindekileri riske atmayacak şekilde çalışır.	1. Kümes ortamında İSG önlemleri 2. Kümes ortamı için tehlikeli ve riskli durumlar 3. Kümes ortamı için hijyen ve sanitasyon uygulamaları 4. Kümes ortamı için acil durumlar ve alınması gereken önlemler 5. Çalışma ortamında kullanılacak KKD 6. Kişisel hijyen ve personel hijyen talimatları 7. Çalışma esnasında hijyenik ortamı bozacak durumlar ve bu durumlara karşı uygulanacak önlemler 8. Tesis etrafındaki çevresel tehlike ve riskler 9. Tesis içerisindeki çevre koruma önlemleri 10. Ortama bulaşma riski olan ve çevreye zarar verebilecek maddeler ile bu maddelere karşı uygulanacak önlemler	
		A.1.2	Çalışma ortamında iş süreçlerine göre KKD'leri talimatlarına uygun olarak kullanır.		
		A.1.3	Kullanılan araç, gereç ve malzemelerin, talimatlara göre temizliğini ve dezenfeksiyonunu sağlar.		
		A.1.4	İş yerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili karşılaştığı acil durumlarda gereken önlemleri alır.		
A.2	İş süreçlerinde biyogüvenlik kurallarına uymak	A.2.1	Kişisel hijyen ve diğer personel hijyen talimatlarını uygular.		
		A.2.2	Kullandığı alet ve ekipmanların hijyenini sağlar		
		A.2.3	Cinsiyet ayrım odasının biyogüvenliğinin korunmasını sağlar.		
A.3	Çevre koruma önlemlerini uygulamak	A.3.1	Ortama bulaşma riski olan ve çevreye zarar verebilecek maddelere karşı talimatlara uygun önlem alır.		
		A.3.2	İş süreçlerinde ortaya çıkan atıkları türüne göre tasnif ederek ilgili atık sahasına gönderilmesini sağlar.		

Görev		A. İSG, biyogüvenlik, çevre koruma ve kalite gerekliliklerini uygulamak		
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
A.4	Sürdürülebilirlik stratejilerini uygulamak	A.4.1	Çalışma sürecinde kullanılan enerji, sarf malzemesi ve benzeri kaynakların etkin, tasarruflu ve verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik önlemleri alır.	11. Enerji verimliliği ve temel tasarruf uygulamaları 12. Doğal kaynakların korunmasına yönelik alınacak önlemler 13. Su kaynaklarının korunmasına yönelik alınacak önlemler 14. Ekipmanları talimatlara uygun kullanma 15. İş sürecinde çıkan aksaklıkları fark etme
		A.4.2	Çalışma sürecinde tüm süreçleri doğaya ve doğal kaynaklara zarar vermeden yürütür.	
		A.4.3	Çalışma sürecinde sürdürülebilirlik stratejileri kapsamında suyun etkin, tasarruflu ve verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik önlemler alır.	
A.5	İş süreçlerinde kaliteyi sağlamak	A.5.1	Ekipman ve malzemeleri talimatında belirlenen şekilde kullanır ve muhafaza eder.	
		A.5.2	Yürüttüğü iş süreçlerindeki aksaklıkları belirleyerek düzeltilmesine ilişkin öneriler geliştirerek ilgili kişilere bildirir.	

Görev	B. İş organizasyonu yapmak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
B.1	İş planlaması yapmak	B.1.1	Yapılacak işler için iş önceliklerini belirler.	1. İş sürecinin aşamaları ve süreleri 2. İş süreçlerinde kullanılan ekipman, araç ve gereçler ile bunların kullanımı 3. Araç, gereç ve ekipmanın hazırlığı yapma 4. İş süreçlerinde kullanılan makine ve ekipmanla güvenli çalışma
		B.1.2	İşlerin gidişatına göre çalışmalarını yeniden düzenler.	
		B.1.3	Günlük işlemleri aksatmadan yürütür.	
B.2	Araç, gereç ve ekipman hazırlığı yapmak	B.2.1	Yapılacak işlemlere göre kullanacağı ekipman, araç ve gereçleri talep eder.	
		B.2.2	Kullanılan araç ve gereçlerin dezenfekte edilmesini sağlar.	

Görev C. Cıvcıların cinsiyet ayrımını yapmak				
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgiler ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
C.1	Çalışma ortamını hazırlamak	C.1.1	Çalışma alanının hijyen ve güvenlik şartlarını kontrol eder.	1. Çalışma alanında hijyen ve güvenlik koşulları 2. Cıvciv kasalarını uygun şekilde yerleştirme ve işlem sırasını belirleme adımları 3. Cıvcıların cinsiyetini belirleme yöntemleri 4. Cinsiyet belirleme işlemleri sırasında izlenecek adımlar 5. Belirlenen cinsiyete göre cıvcıleri üretim amacına uygun sınıflandırma 6. Cinsiyet belirleme sonrası cıvcıleri ilgili üretim birimlerine yönlendirme 7. Kullanılan ekipmanları işlem sonrası temizleme adımları 8. Yapılan işlemlere ilişkin cıvciv cinsiyet kayıtlarını düzenli tutma 9. Rapor ve formları zamanında ve eksiksiz şekilde ilgili birimlere iletme 10. Kloaktan %96, kanattan %98 ve üzeri kabul edilebilir doğrulukta cinsiyet tayini yapılabilme
		C.1.2	Cıvciv kasalarını yerleştirerek uygun işlem sırasını belirler.	
C.2	Cinsiyet tayini yapmak	C.2.1	Cıvcıların cinsiyetini uygun yöntemlerle (tüylenme hızı özelliği ve kloak yöntemi) cıvcılere zarar vermeden belirler.	
		C.2.2	Cinsiyeti belirlenen cıvcıleri üretim amacına göre sınıflandırır.	
C.3	Çalışma sonrası işlemleri yürütmek	C.3.1	Cinsiyeti belirlenen cıvcıların sonraki üretim aşamaları için ilgili birimlere aktarılmasını sağlar.	
		C.3.2	Kullanılan ekipmanı düzenli olarak temizleyerek dezenfekte eder.	
C.4	Kayıt ve raporlama yapmak	C.4.1	Cıvcıların cinsiyet kayıtlarını tutar.	
		C.4.2	Tuttuğu rapor ve formları ilgili birime teslim eder.	

Görev	D. Mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak			
İşlemler		Başarım Ölçütleri		Mesleki Bilgi ve Uygulama Becerileri
Kod	Açıklama	Kod	Açıklama	
D.1	Kendisinin ve başkalarının mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak	D.1.1	Mesleki gelişim faaliyetlerine ilişkin düzenlenen eğitimlere katılır.	1. Mesleki gelişim faaliyetleri 2. Mesleki eğitim veren kurum kuruluşlar 3. İş başı uygulamalar
		D.1.2	Rehberlik eşliğinde gelişim ihtiyaçlarını tespit eder.	
		D.1.3	Rehberlik eşliğinde mesleki uygulamalarına ilişkin yeni gelişmeleri takip ederek iş süreçlerine uygular.	
		D.1.4	Mesleği ile ilgili bilgi ve deneyimlerini birlikte çalıştığı kişilere aktarır.	

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipmanlar

1. Cıvıv cinsiyet ayırım masası
2. Çizme
3. Eldiven
4. Maske
5. Özel aydınlatmalı lamba
6. Sandalye

3.3. Tutum ve Davranışlar

1. Bilgi, tecrübe ve yetkisi dâhilinde karar vermek
2. Biyogüvenlik kurallarına uygun davranmak
3. Çalışma zamanını iş emrine uygun şekilde etkili ve verimli kullanmak
4. Çalışmalarında planlı, organize ve düzenli olmak
5. Çevre korumaya karşı duyarlı olmak
6. Çevre, kalite ve İSG mevzuatında yer alan düzenlemeleri benimsemek
7. Deneyimlerini iş arkadaşlarına aktarmak
8. Ekip arkadaşlarıyla uyumlu çalışmak
9. Güvenli çalışma şartlarına uymak
10. Hayvan refahına önem vermek
11. İş yeri çalışma prensiplerine uymak
12. İş yerinde ilgili kişilere, zamanında ve doğru bilgi aktarmak
13. İş yerine ait makine ve ekipmanların kullanımına özen göstermek
14. Kaynakların verimli kullanılmasına özen göstermek
15. Mesleğine ilişkin yeniliklere ve yeni fikirlere açık olmak
16. Meslek etiğine uygun hareket etmek
17. Tehlike durumlarını dikkatle algılayıp ilgilileri bilgilendirmek
18. Temizlik, düzen ve iş yeri tertibine özen göstermek